

ČESKÁ LITERATURA OD POLOVINY 19. STOLETÍ

Mgr. J. Bělinová

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ALOIS JIRÁSEK

VY_32_INOVACE_06_2_03_CJ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ŽIVOTOPISNÉ ÚDAJE A CHARAKTERISTIKA AUTORA

- 1851 – 1930
- Český autor historického realistického románu
- Narozen v Hronově, studoval historii, učil v Praze a v Litomyšli, přátelil se s Mikolášem Alšem
- Podal nejucelenější obraz české historie, zaměřil se na slavná období našich dějin - husitství

ALOIS JIRÁSEK

- je to nejznámější autor české historické prózy, historický romanopisec a povídkář, vůdčí osobnost prózy přelomu 19. a 20. století, popisuje slavná období (husitství) našich dějin zhruba v 50 knihách z různých období, staví na historických faktech, pomocí fiktivních postav dodává dílům na čtivosti, z děl poznáváme jeho osobní názory na vývoj, je vynikající vypravěč, vymýšlí dramatické zápletky, popisuje dobovou atmosféru, vyniká v popisu davových válečných scén a vždy užívá jazyk dané doby, historické souvislosti občas čtenáře nudí.

DÍLO

- z nejstarších dějin **Staré pověsti české**
- z husitství – trilogie **Mezi proudy**
- **Proti všem**
- **Bratrstvo**
- **- Husitský král**
- **- Z Čech až na konec světa**
- z doby pobělohorské – **Temno**
- z národního obrození – **F. L. Věk**
- **- Filozofská historie**
- **- U nás**
- z povstání lidu – **Psohlavci**
- **- Skaláci**
- **- Skály**

DIVADELNÍ HRY:

- trilogie 3 Janů – **Jan Hus**
Jan Žižka
Jan Roháč
- **Lucerna – báchorka**
- **Vojnarka**
- **Otec**

STARÉ POVĚSTI ČESKÉ:

- 1. Kniha je složena ze 3 částí, jmenuj je.
- 2. Vypiš názvy 3 pověstí z doby křesťanské.
- 3. Vypiš názvy 3 pověstí o staré Praze.
- 4. Vypiš názvy 3 proroctví ze starobylých pověstí.
- 5. Jmenuj názvy všech 10 pověstí z oddílu Staré pověsti české.

ODPOVĚZ:

- Vypiš a nauč se nazpaměť první dvě souvětí ze slavného úvodu.
- 7. V úvodu je popisována naše vlast před příchodem lidí, popiš tuto divočinu svými slovy.
- 8. Krátce vyprávěj děj pověsti O Čechovi.
- 9. Popiš vzhled a vlastnosti Čecha.
- 10. Vysvětli : rybné řeky –
 - osad bylo poskrovnu-
 - postavili na zem dědky-

ODPOVĚZ:

- 11. Najdi v textu nadpřirozené bytosti, kterých se obávali -
a které jim pomáhali a chránili je –
- 12. Jak se choval český lid za vlády Čecha, jak se změnil,
když vojvoda Čech zemřel?
- 13. Kde sídlil Krok?
- 14. Pospojuj čarou, co k sobě patří:

Kazi	uměla věštit
Libuše	učila lidi klanět se bohům
Teta	znala byliny a koření
- 15. O které dceři říkali, že je nad mateř sličnější a nad otce
moudřejší ?

ODPOVĚZ

- 16. Koho zvolili za vládce po smrti Kroka a proč?
- 17. Jak se jmenoval Sudivojův odvážný syn, popiš, jak vypadal.
- 18.. Jak nazývali lidé v pověsti kance?
- 19. Jaké city k sobě chovali Bivoj a Kazi? Podle čeho tak soudíš (vypiš z textu)?
- 20. Čím byl dárek od Libuše pro Bivoje výjimečný?

ODPOVĚZ:

- 21. Jak se jmenovala vesnice, ze které Přemysl pocházel?
- 22. Co si mysleli Libušini poslové o cestě jejího koně k Přemyslovi? Na základě čeho k tomuto přesvědčení došli?
- 23. Proč Přemysl a poslové Libuše snídali na železné radlici?
- 24. Jak mají lidé podle rad Přemysla nakládat se železem?
- 25. Z jakého důvodu si vzal Přemysl na cestu k Libuši kabelu a střevíce z lipového lýčí?

ODPOVĚZ:

- 31. Kdo byl Zbislav, kdo mu ublížil?
- 32. Z jakých knih Jirásek čerpal při tvorbě Pověstí?
- 33. Vyhledej v textu 5 zajímavých historismů a vysvětli je.
- 34. Vyhledej v textu zastaralé tvary slov (různé slovní druhy) a vypiš je.
- 35. Najdi 5 přechodníků a vypiš je.

ODPOVĚZ:

- 26. Kdy a proč dívky začaly válku, kdo je vedl, co si vystavěly, co zde nacvičovaly?
- 27. Vypravuj o Isti na Ctirada.
- 28. Proti čemu se bouřil Horymír?
- 29. Jaké bylo poslední Horymírovo přání, jak dopadlo?
- 30. Popiš vlastnosti Neklana a Vlastislava

ODPOVĚZ:

- 36. Napiš definici pověsti.
- 37. V kterém roce vyšly Staré pověsti české poprvé?
- 38. Komu byla kniha původně určena?
- 39. Která pověst se ti nejvíce líbila a proč?
- 40. Kterou pověst jsi nepochopil, přišla ti nudná, nelíbila se ti a proč?

POUŽITÁ LITERATURA

- JIRÁSEK, A. *Staré pověsti české*. 1.vyd. Praha:nakladatelství Levné knihy Kma, 2000. ISBN 80-86425-51-7
- ANDREE, Lukáš, Ivana DOROVSKÁ a Lenka ŠEBELOVÁ. *Literatura pro 3. ročník středních škol*. Vyd. 1. Brno, c2009, 3 sv. ISBN 978-80-7358-137-4.
- POLÁŠKOVÁ,T. MILOTOVÁ,D. DVOŘÁKOVÁ,Z *Literatura – přehled středoškolského učiva*. 2. vydání Třebíč: PETRA VELANOVÁ, 2010. ISBN 80-902571-6-x.